

Nedėlis Laikraštis
LIETUVA
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Ill.
Prenumerata ant metų:
Amerikoj... \$5.00
Užsien... \$6.00
„Lietuva“ spaudina „Klausa, Konstitucija“ ir kitokias drąsas lietuviškas, lenkiskas ir angliskas.
Užsienio „Lietuvos“ reikla draugai ir prenumeratoriai. Priešdamas pinigų adresą, nepamirškite:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
LIETUVA
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.
Subscription \$2.00 per year.
All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 7

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 16 Wasario (February) 1900 m.

Metas VIII

Politiszkos žinios.

Amerika.

Tasynės politiskų partijų sžet Kentucky dar neiznyko, bet kraujo praliejimų iki šiol nebuvo; ir tas gerai. Iš to matyti, kad kandidatai abiejų partijų, nors viens kitam ne nori pasiduoti, bet sąngėjosi pjūdynių, kitaip naminė karė čia būtų seniai jau užgimusi, kadangi ginkluoti „salininkai“ abiejų partijų gubernatorių susirinko į Frankfort. Wadovai priėmė, kios republikonizskam gubernatoriui Taylorui miliciją dalies, jenerolas Collier išsiuntė didesnę dalį jo wadovystės čencijos milicijos ir pradžioje neisikštį į partijų wadus. Dabar Kentucky yra du gubernatoriai, bet abiejų ne nori klausyti žemesni urėdūnų. Kaip ant galo pasibaigs tie wadai, dar nieks dabar ne gali pasakyti.

Kares galo su pasikėlimu ant Filipinų wisgi ne matyt. Nors išspradžių prezidentas ir jo ministeriai gysėsi, kad kol yra pasikėlimas, ne gal but nē jokios kalbos apie kokias nors tarybas su pasikėlimu wadovais, filipiniečiai turj pirma pasiduoti ant prezidento malonės, o tasyk jis ir jo ministeriai pats nuspręs, ką galima duoti Filipinų gywentojams. Kadangi wienok kares galo ne matyti, o ji daug kasztuoja, lygiai tarp konfeso pasijungia kaip ir setate tarp ty instuticijų sanarių pakilo rugojimai ant to prezidento nenuolankumo, tai ant galo jis priwerstas būwo nusilenkti ir sutwerē kitą filipiniską kamisiją ant isztirimo, ko reikia ant užbaigimo teip ilgai besitruakiančios karės, kuri ne tik nepakelia Amerikos garbės, bet padaro jos silpnump. Ar nauja komisija nuweiks daugiaus negu pirmutinē susidedanti iš prezidento draugu, apie tai dabar per anksti dar kalbėti.

Karē tuom tarpu ant nelaimingų Filipinų salų traukiasi sawo keliu, tik juo toliaus, juo geriaus filipiniečiai supranta, kad j musizus su geriaus apsiginklawaisiais amerikonais stot ne gali, iszmoko taikytiesi prie salnygų, iszmoko geresnio karės wedimo budo. Dabar jie niekur ne stōja i didesnius musizus, neslaiko didesniuose pulkuose, bet pasidalino į mažus iš kelių desimčių vyrų. Atima transportus, degina miestus sžaudydam jėtymis apwytotoms linias ir uždegoms. Tokiu budo iszdegino jie didesnę dalį amerikony užimto miesto Albany. Kaip tik amerikoni pradeda sžaudyti, pasikėlimai pasilepia neprieinamose kalnuose ir klampynėse. Pietinėse provincijose iš miestų iszėjo weik wisji gywentojai, pasiliko juose tik amerikonizska kariuona. Didens dalis pasikėlimų iš Albany provincijos persikėle wēl į provincijas Cavita ir Manille, kurias amerikoni pagarsino už suwisw suwaldytas. Kur dabar yra patsai Aguinaldo, to nieks nežino.

Pietini Afrika.

Treczj kartą isztraukęs priessais burus ant iszliuosawimo jų apgulto Ladysmith, persikraustęs per upę Tugela, jenerolas Buller iszleido sawo atsiliepimą į kariuonę, kuriame tarp kitko pasakė, kad „grįžimo atgal nėra, kareiviai turi žinoti, kad jie turi per priessus prasi-mušt i iki apgultam miestui.“ Į Londoną iszsiuntė telegramą, kad dabar jau saps persikrinkęs, jog pasiekė Ladysmith ir iszliuotuo jame apgultus anglijonus.

Po tam praėjo wos kelios dienos, o anglizskos pajegos jenerolo Buller likosi burų perwytos wēl atgal per upę Tugela. Anglijonų perkėlė būwo 30000 kareiwų, ant uždegimo užpakalio, kitų upės pusėj, likosi tik 8000 kareiwų. Persikėlę anglijonai, teisybē, užėmē kelias mažesnes wertēs kalwas, bet jų iszlaikyti ne galėjo, turėjo ne tik jas atleisti, bet kraustyti atgal į kitą upės pusę. Taigi mat ir treczias pasikėlimas iszliuosuoti miestą Ladysmith jenerolui Buller ne pasisekė. Kokios burų pajegos stowėjo priessais jenerolo Buller armija, ukrai nežinia: pagal wienas žinias jie turėjo trk 15000 žmonių, pagal gi kitas 35000. Dabar anglijonai naudojo: muszys ir isz sunkių nuo karizskų laiwų atgabentų kanolių ir jų turėjo bewik trisysk daugiau negu burai, bet wisgi mažesnių pajegų iweikti negalėjo. Kiek tuose muszysuose nuždē anglijonai žmonij, dar tikrai nežinia, kadaugi apie tai jenerolas Buller raporto ne atsuntē; yra wien žinios apie nuotrotas pirmos dienos, kada anglijonai persikėlė per upę Tugela: nuotrotas tas jenerolas Buller paduoda ant 256 kareiwų. Isz wisio gi anglijonų nuotrotos nuo pradėjimo karės iki trecziam persikėlimui Buller per upę Tugelą pasiekė jau 10125 kareiwų užmusztų, paszautų ir paimtų į nelaiswę. Kiek tuose muszysuose nuždē kareiwų, dar nežinia.

Kad daugumas anglizskų laiwų yra ne kam tik, apginkluoti seimos kanuolėms; toki laiwai wisai ne gali stot į musizus. Ar isz tikro wienok taip yra, nežinia; tas wien rodo, kad garbē Anglijos kaipio galiōs wiespatystēs per nepasekmingą karę Afrikoj puola wisur žemyn.

Prancuzija.

Prancuzijos randas kreipiasi priez kunijiją. Padėtojų tame jam ne pritrūks, o augstesnē dwasiszkijs lyg tyczja pradeda erzintis su randu. Paryžių pasimirē pagarsēs moksliškų nihilistų wadovus Lawrow. Ant szermėnų suwawo pasimirusio draugai ir pa-siekėjai isz wisų Europos krasztų. Kunų nulydėjo ant Mont Parnaso, kur isz kariojus iszpliekē raudonas wėlawas, kurias policia-kariauna ta nuo bado ir ligų teip apilpusi, kad ant swarbesnio jos prisidėjimo ne galima rokuoti, o jau apie prasimuszimą per burų eiles—tai nėra nė kalbos.

Ant wakasinio karės lauko teipogsi jau matomai burams nusibodo laukti, kol ant jų užpuls anglijonai, bet burai bando traukti pryszakin ir užpuola ant anglizskų pozicijų. Rods anglizski laikraszeziai garsina, buk paskutinis perėjimas Bullero per Tugelą buvo parengtos tyczja ant atilpuodinėj ant anglizskų pozicijų. Kelias medesnes dalis australizskos ir Naujos Zelandizskos kariuonos paėmē į nelaiswę. Miestą Kimberley wēl smarkius pradėjo bombarduoti, k-

nuoles sutraukē čia nuo Mofeking, kur jų dabar ne reikia. Mieste kareiwams ir teip žmonėms pradeda pritrūkti jau mai sto: dabar žmonės minta čia jau wien mēsa arklių, kuriuos pjauna, bet tos mēsos ypacz moterys ne nori walgti. Taigi, jeigu lauke stowinczjai armijai ne pasiseksumu-zti burų ir nuwytū nuo Kimberley, tai miestas turēs isz bado pasiduoti. Nuosimtis mir-czių tarp kariojus ir tarp gywen-iszbaubėjusių kareiwų platina si wisokios ligos.

Pa-kutiniai nepasisekimai anglijonų Afrikoj didelį padarē į spudį wisokiose anglizskose wad-ybose, ypacz Australijoj, nuo kurios anglizskas randas reika-lauja daugiaus kariuonos į pagel-bū Afrikoj. Ant didelio susirinkimo mie-tē Sydneje kalbėjo kardinolas Moren, kurisai tarp aitto iszistare, jog dabartinē nepasekminga karē pietinėj Afrikoj pagimdys isziskizmą kitų wisz-patyczių ir gal karę su Anglija. Todēl Australijai reiks žmonių ant apgyimuo sawo rubežų nuo swetimų galingų priessų; kardinolas priessinas siuntimui dus-giaus australizskų liuosnorių į Afriką.

Tuluose specializskuose laik-raszeziosse atsiranda wis tankiaus straipsniai abejojanti apie tikrą galybę ne tik anglizskos kariuonos, bet ir jos laiwynės, kuri iki szio wisoj pasaulėj būwo garba-jojama. Tuli laikraszeziai sako, kad daugumas anglizskų laiwų yra ne kam tik, apginkluoti seimos kanuolėms; toki laiwai wisai ne gali stot į musizus. Ar isz tikro wienok taip yra, nežinia; tas wien rodo, kad garbē Anglijos kaipio galiōs wiespatystēs per nepasekmingą karę Afrikoj puola wisur žemyn.

Paryžių pasimirē pagarsēs moksliškų nihilistų wadovus Lawrow. Ant szermėnų suwawo pasimirusio draugai ir pa-siekėjai isz wisų Europos krasztų. Kunų nulydėjo ant Mont Parnaso, kur isz kariojus iszpliekē raudonas wėlawas, kurias policia-kariauna ta nuo bado ir ligų teip apilpusi, kad ant swarbesnio jos prisidėjimo ne galima rokuoti, o jau apie prasimuszimą per burų eiles—tai nėra nė kalbos.

Ant wakasinio karės lauko teipogsi jau matomai burams nusibodo laukti, kol ant jų užpuls anglijonai, bet burai bando traukti pryszakin ir užpuola ant anglizskų pozicijų. Rods anglizski laikraszeziai garsina, buk paskutinis perėjimas Bullero per Tugelą buvo parengtos tyczja ant atilpuodinėj ant anglizskų pozicijų. Kelias medesnes dalis australizskos ir Naujos Zelandizskos kariuonos paėmē į nelaiswę. Miestą Kimberley wēl smarkius pradėjo bombarduoti, k-

Prancuzizskose waldybose

Antilij salų, ant slos Marting, que sztraukiojanti trijų cukraus dirbtiwų darbinjai pakėlē mai-sztus. Prie wakymo, ant ko būwo puszukta kariuona, diktai žarbinę likosi užmusztų ir pa-szautų; isz kareiwų pusēs wies- uasmusztas ir keli sužeisti.

Maskolija.

Maskolija jau pradeda rinkti waisius paskatius paskolos su-teiktos Persijai. Dabar jau mas-kolizskas randas užgrē dirbti geležinkelį per wisą Persiją, nuo maskolizsko rubežiaus į pietines p-kantes Persijos. Naujas gele-žinkelis turēs 1300 anglizskų mylių ilgio ir kasztuos 150 mili-jonų rublių. Linija ta bus sudar-ta su maskolizskais Kaukazo gele-žinkeliais. Kada tas naujas kelias bus padirbtas, Maskolijai į porą dienų galēs sutraukti sawo ka-riuoną į pietinę Persiją. Turėda-ma sawo rankose teip swarbi kelij, ji Persijai pawercza kaipi į sawo waldybų ir tai be karės ir kada tik norēs, gali isz wisur Anglijos įtakmę isztumti, kuri, ypacz pietinėj Persijoj, stowėjo ant gana twirtų kojų. Karėje su Anglija, isz to kelio galēs pa-sinaudoti ant sugabenimo kariuonos prie anglizskų waldybų rube-žų.

Isz Lietuwos.

Bandykite wisi.

Rodosi, ar „Lietuvos“ pe-reitaisse metuose asz rasiu, jog buawasiantęs per pacztą sawo giminėms į Lietuwą Nerio Trum-pai, net prakaitas i žirniai by-jrėjo per sukautusius weidus: ne-juokai perkrauti 9 lowas nuo wirszaus iki apaczios apkrautas skarmalais. Ant galo wienok surado tiedwi knigi. Apiszdiau-labai, padėjo ant stalo. Wēl stojo prie darbo. Pabaigę, nori tas knigas iszsisesti, tik žiūr-tų knigų nebėra, kur jos dingę, nežinoma, tik tur but ne juodasis iszsisestis? Nuliudę, iszėjo lau-kan.

Policija mat pradeda pas mus be jokijų rasztų, be jokijų daleidi-mų kratyti, o kur mato tamses-ni, tai nieko nebežiūri, eina sta-čeziai. Tokiuose atsitikimuose reikia skustis prokuroriui arba net ir augsteziaus. (Ukininkas)

Isz Liepojaus.

Po ilgų klūdmyų, liepojiečiai pagaliaus gawo daleidimą pasta-tyti ant scenos „Amerika. Party-je“. Nors szitas weikalis yra daleistas rusizskos cenzūros, wie-nok wietinės waldžios wisokiais budais stengis traukdyti. Atwi-rai, žinoma, ne nori užginti, nes ne dailu butu pasirodyti, kad maskolijai gina kas nors kitiems tautiečiams. Tikėdama poli-cija, juog nepasiseks szią wasarp, Palangoj nors priessinos, bet wis jau ne teip labai, kaip liepo-jiečiams. Mat ji gerai atme-na, kad Palangoj pirmas lietu-wizskas spektaklis pasiekē kuo puikiausiai. Žmonij tuomet bu-jonės, kad jeigu cenzura perlei-džia moksliškias knigas spaudin-tas užrubežiuose, tai daleis neuž-ilgio spauda į Lietuwą.

Todēl wisiems mylintiems sa-ko brolius Lietuwą, wisus, kam tik rupi reikalauj lietu-wizskos spaudos tėwynėj, rodyju naudo-tiesi isz apsiresskusio didesnio maskolizskų waldžių priłankumu-mų spaudai ir ne duoti tam klausymai užmigtį; tegul, kas tik gali, siunczia dabar į Lietuwą moksliškias įtalpos ne politizsko turinio knigas ir tai per pacztą, tegul maskolizskos waldžios pa-mato, kad nešturiant ant jų už-draudimo, ne trūksta umms mok-

slizskų knigų ir kad jų Lietuwos žmonelēs reikalauja. Kas tik tar-gimines, pažistamus, tegul sumezia-jiems lietu-wizskas knigas į tėw-yne. Kokias knigas galima sių-ti, apie tai musų iszleisiojai pats žinos, o pasz liniai, arba laikras-zčių skaitytojai gali pasiklausti redakcijose.

J. N. uokar.

Isz Sziauliu.

17. XII būwo krata dawatkų lizde, už bažnyčios. Tenai wiesame kambaryje apsigywenu-sio būwo 8 ar 9 moterys, wisos diwabaimingos, užsimdawo po-teriais, liežuwiwimu ir kitais gerais darbais. Turėjo pas sawę keletą lietu-wizskų knigų: apie pragarą kančias ir daktarizską. Pirmojoj yra apra-zyta, kad koks ten Tundalis apėjo wisą pragarą; d antra: „Badas gydymo nekurių ligų“ kokio ten ku-nigo suraszyta nuo bohų wais-tinijų.

Wiena isz tų 9 dawatkų užpy-ko ant kitų, mat ję suziuoopē be-waginėant. Ji nuėjo ir apskun-dē policijai, kad ten yra uždraus-tų knigų. O musų policija, kaip yra žinoma, dabar labai gudri, ir jio prisidētų sawo aukomis prie to dalyko, bet siez atsiskę, tardami, juog wis-tiek žyda duosę maszinas gaisrai isztikus. Isztikro, jau du sykiu būwo at-siradusi ugnelē pas ukinjūks ir du sykiu žyda dawē sawo maszi-nų: teisybē, tiedu sykiu ugnelē būwo netoli nuo dalies miesto žydy apgywentos, ir jie, gal but, pagalbėjo ukinjams tiktai bijo-dami, kad ugnelē nepasiekty ir jų triobų. Kasžin, jei nelaimē at-tiktų kur toliau nuo žydy triobų, arba kur sodžiūje, ar tuomet žy-dai duotų sawo gesinoms įtai-sius? O kas čia būtų musų žmo-nėms, susidėjus į draugystę, į jaitaisyti patiems tokius įnagus? Swetur kiekwienas sodžiū turi sawo ugnagesomas maszinas, o pas mus skersai—iszilgai wisus Lie-tuwos sodžiūs ir miestelius apsei-ris neisgirsi apie jas. O kiek nelaimių jos įstengty praszalinti!

Daug darbo turėjo tuodu krė-timui, net prakaitas i žirniai by-jrėjo per sukautusius weidus: ne-juokai perkrauti 9 lowas nuo wirszaus iki apaczios apkrautas skarmalais. Ant galo wienok surado tiedwi knigi. Apiszdiau-labai, padėjo ant stalo. Wēl stojo prie darbo. Pabaigę, nori tas knigas iszsisesti, tik žiūr-tų knigų nebėra, kur jos dingę, nežinoma, tik tur but ne juodasis iszsisestis? Nuliudę, iszėjo lau-kan.

Policija mat pradeda pas mus be jokijų rasztų, be jokijų daleidi-mų kratyti, o kur mato tamses-ni, tai nieko nebežiūri, eina sta-čeziai. Tokiuose atsitikimuose reikia skustis prokuroriui arba net ir augsteziaus. (Ukininkas)

Po ilgų klūdmyų, liepojiečiai pagaliaus gawo daleidimą pasta-tyti ant scenos „Amerika. Party-je“. Nors szitas weikalis yra daleistas rusizskos cenzūros, wie-nok wietinės waldžios wisokiais budais stengis traukdyti. Atwi-rai, žinoma, ne nori užginti, nes ne dailu butu pasirodyti, kad maskolijai gina kas nors kitiems tautiečiams. Tikėdama poli-cija, juog nepasiseks szią wasarp, Palangoj nors priessinos, bet wis jau ne teip labai, kaip liepo-jiečiams. Mat ji gerai atme-na, kad Palangoj pirmas lietu-wizskas spektaklis pasiekē kuo puikiausiai. Žmonij tuomet bu-jonės, kad jeigu cenzura perlei-džia moksliškias knigas spaudin-tas užrubežiuose, tai daleis neuž-ilgio spauda į Lietuwą.

Todēl wisiems mylintiems sa-ko brolius Lietuwą, wisus, kam tik rupi reikalauj lietu-wizskos spaudos tėwynėj, rodyju naudo-tiesi isz apsiresskusio didesnio maskolizskų waldžių priłankumu-mų spaudai ir ne duoti tam klausymai užmigtį; tegul, kas tik gali, siunczia dabar į Lietuwą moksliškias įtalpos ne politizsko turinio knigas ir tai per pacztą, tegul maskolizskos waldžios pa-mato, kad nešturiant ant jų už-draudimo, ne trūksta umms mok-

langai, girdēt, grasas Pelikias Tiszkewiczius staty arklinį ar elektrizską kelį. Dēl wietinių gywentojų, tie k liai butu labai naudingi.

Skersys.

Keturi walkai prigirē.

Pru-q Lietuwaj, mieste Pila-woj, netoli Karšliauczius, iszėję cziužnėti ant ledo mokslainių walkai, be cziuždami južo ir keli isz jų nuėjo po ledu. Ka-dangi to atsitikimo isz suaugusių nieks nematē, o walkai persigan-dę, ne mokėjo atsiradusių po ledu gelbėti, tai ne wisi ir iszsigelbė-jo: keturi walkai, sunos Pilawos portu darbinjū, prigirē.

Isz Paswalio (Panežio paw.)

Žydai ketina padaryti lietu-wiams antrą sykių gėdą. Pirm-keleto metų Paswalio žydai, su metę pinigų, įsteigē draugystę ugnagesių, į aiē sau gesoma-maszinas su zwirkulėmis ir ki-tomis tam dalykui reikalingomis pabuklėmis, ir wisiems tiems įrankiams sudėti pastatē daržinę. Tuomet jie kreipēs prie mieste-lio lietu-wių, praszdami, kad ir jio prisidētų sawo aukomis prie to dalyko, bet siez atsiskę, tardami, juog wis-tiek žyda duosę maszinas gaisrai isztikus. Isztikro, jau du sykiu būwo at-siradusi ugnelē pas ukinjūks ir du sykiu žyda dawē sawo maszi-nų: teisybē, tiedu sykiu ugnelē būwo netoli nuo dalies miesto žydy apgywentos, ir jie, gal but, pagalbėjo ukinjams tiktai bijo-dami, kad ugnelē nepasiekty ir jų triobų. Kasžin, jei nelaimē at-tiktų kur toliau nuo žydy triobų, arba kur sodžiūje, ar tuomet žy-dai duotų sawo gesinoms įtai-sius? O kas čia būtų musų žmo-nėms, susidėjus į draugystę, į jaitaisyti patiems tokius įnagus? Swetur kiekwienas sodžiū turi sawo ugnagesomas maszinas, o pas mus skersai—iszilgai wisus Lie-tuwos sodžiūs ir miestelius apsei-ris neisgirsi apie jas. O kiek nelaimių jos įstengty praszalinti!

Dabar Paswalio žydai rupinasi įkurti Paswalyje ligonbuį su ke-turiomis lowomis (dwi moterims ir dwi vyrams), kur ligoniai bus wisai weltu nūliukomi ir gydomi. Sziam reikalui pinigų jau pradē jo rinkti. Į tą ligonbuį bus pri-imami wientukiai žydai, nors kiti isz jų į patarē nedaryti skyros tarp lietu-wių ir žydy.

Tikrai reikėtų musų žmonės atprasti žyduis niekinus ir pradēti sekti jų paweizdą. Szait tu-rime ŽEMELIUOSE ligonbuį, rink-tiniais pinigais įkurti, bet kas isz to, kad kiauus metus tenai nē wieno ligonio neesti? Už gydymą su užlaikymu ima 4 rublius ant nedėlios, — tokiu budo ant mė-nesio iszeina apie 15—20 rublių. Tiek iszmokėti ne kiekwienas te-iszgali. Jug už tokias pat pi-nigus priims bent—kokiamie ligon-butyje Panewėzėje, Kaune, Min-taujoje, Dorpato klinikoje. Ar nepatogius butų, kad wietiniai žmonės sudētų dar sauleję pin-gų arba apsiimtų kasmet paskirtą mokesį, nors kapekinį įneztį, tai ligonbutyje galėtų buti už-laikomi ligoniai weltu. Tuomet isz jo ir žmonės butų nauda ir Dieuwį garbē. Teip pat galėtų įtaisyti nors su keliomis lowomis gausime tuomet kasmet apie 6—7 simtus rublių, o už tokias pi-nigus galima jau užlaikyti ma-

žų į ligonbuį. Prie kiekwienos bažnyčios yra szitolē, paskirta priglaudimui ligonių, bet klebo-nai užwaldē jas, sukiszo tenai sa-wo tarnus. Reiktų parapijoms atsimti, kas joms priguli, ir ap-wersti wargstančiais žmonijai ant naudos.

Reikia atminti, juog waldžia wisai nedraudžia tokių draugysčių.
(Isz Ukininko.)

Atidėta žemdarbizska pa-roda.

Ant szių metų būwo užmanyta mieste Lietuwizskame. Minske parengti žemdarbystēs ir naminės ukės parodų, tuom tarpu Minsko gubernijos žemdarbystēs dru-gystē, kuri ketino užimti rengi-mo parodos, ant paskutinio sawo susirinkimo nusprendē atidėti pa-rodą ant ateinančių metų, ka-dangi dēl daugelio kitokių iszda-wimų, draugystē ne turi pinigų ant parodos parengimo.

Isz Kauno.

Kaunas galutiniai sulauks elek-trizskų žiburių ant apswietimo miesto uilyčių. Klausymą tų perkartinę miesto roda, kuri paskyrē jau specializską komisiją ant iszbandymo naujų žiburių. Apart žiburių, miestas ketina pa-rengti teipogsi įtaisus wandens traukimo ir perwalymo, kadangi pasentas isz Nemuno ir Nerio yra sutersztas ir nesweikas. Tei-posgi miesto roda perkartinėja ir užmanyta parengti žanatus, teip kaip tai yra wisuose dideliuose wakariniēs Europos miestuose, nubėgimui wisokių neswarzumų. Jeigu wisai užmanymai iszspil-dys, tai kaslink įtaisų pakelian-čių miesto swietimus, Kaunas pralenks wisus kitus Lietuwos miestus ne iszskiriant Wilniaus, nors paskutiniame gywentojų yra dukart tiek kaip Kaune.

Isz Kauno gub.

Neseniai wadinėjo po Kauno gub. Wilniaus general—gubern-atorius Trocki, anot laikraszezij, patirti žmonių reikalus. Bet kaip jis galėjo tai padaryti, gali-ma lengwai suprasti, nes wadinē jo isz wieno Lietuwos miesto į kitą, o ten musų bajorai—lenko-manai lakdino jį wisokiais wy-nais ir penėjo įwairiais walgiais. Budamas Panewėzėj, isakē žono-mas, kad prikalbinėtų žmones leisti waikus į apma-kolizmo ur-wus — maskolų liudines mo-kyklas.

Tiesa, wadiuodamas geležinke-liu, ant wieno walgazo, bene Beisa-golų, užkalbēs wieną praszio-rij, kuris tarp burio wėpsuojusį atsiėmė jo sawo dwiem kry-žiais ant krutinės. Pasirodē, kad žmogus tuos kryžius gawęs besimuszdamas Azijoj, kareiwui budamas po Trockio wadowyste. Trocki labai nusistebėjo, kad tokiai narsus kareiwis, da-gi su dwiem kryžiais ant krutinės, teip wargiagai iszrodo, ir užklausē: „kuom—gi tu užsimi?“ — „Elge-tauju“, atsakē ansui; „tai kodėl-gi netarnauji carui? Galėtum gerą wietą gauti“. — „Norėjau buti urėdniku ar kuo kitu sawo kraszte, bet jie nori, kad asz sawo tikėjim permainyčiau, staciza-tiku likčiau. Kad jie nesu-iz-jo ir žmonės butų nauda ir Dieuwį garbē. Teip pat galėtų įtaisyti nors su keliomis lowomis gausime tuomet kasmet apie 6—7 simtus rublių, o už tokias pi-nigus galima jau užlaikyti ma-

(Isz Varpo.)

Piniginiai ir gyventojai.
Pagal atskaitą Amerikos išdo ministerijos, pereiną metų, ant 77 milijonų Sawienų Walsstijų gyventojų, ant viso jos ploto buvo pinigų \$2003149355, taigi ant kiekvieno gyventojų išpauala po \$25.93. Rods tai ne daugiausia išpauala, bet sulýginus ją su 1800 m., kada ant gyventojų išpaualė tik \$4.99, pasirodo didelė pرمهngystė. Kadangi wienok 1800 m. Amerikoje milijonierų ne buvo, turiai lygiaus buvo padalyti, o dabar priwies daug didturių, kurių kasose guli pinigai, tai wisi išpauala, kad dirbančių luomų rankose tuftų yra mažiau negu jų buvo 1800 m. Pasidauginimas pinigų mat ne ant dirbinių, tik ant kapitalistų labo isseina.

Barono Hirsch institutas.
New York, isz pinigų pelkty pasimirusio keli metai atgal Parýžiaus bankieriaus (barono Hirsch) yra uždėtas žydizmas institutas (Hebrew Institution) ant kertės Jefferson ir E. Broadway st. Saitame institute wienok ne daug naudingo žydulius mokina, daugiausiai per jį stengias patraukti beturčius ant tarnawimo didturiams. Prie instituto yra ir skaitinyčia, bet joje yra laikraščiai iszgiranti wien Amerikos didturius milijonierius; yra čia ir wisoki cirkulioriai apie milijonierų balius, jų dawanas ir kitoki didturių iszgyrimai.

J. Naujokas.
Griewa kalnas.
Augstas kalnas prie upės Missouri krantų, netoli Atchison, Kans. isz palengwo slenkis į upę ir gali ją su wisu užtvenkti teip, kad wandenys isz upės lowio iszsilies ant apinkinių laukų. Kas pawasaris kalnas ant kelių pėdų nugriuwa. Pacie geležinkelio kompanija kas metą isleidžia daug pinigų ant laisymo kelio, kadangi slenkantis kalnas nustume kelią wis arciaus upės. Taisymas wienok ne sulaiyks kalno nuo nuopuolimo wisai į upę.

Nusizude, todet, kad sudege namai.
COAL CITY, ILL. 7 d. wasario sudegė čia namai placiai pažistamo ukėjo Dominiko Antoinette. Ugnyje prażiuwo wis namų sawiniko turtai. Walandę weliuas, perbėgus trukiui, rado ant geležinkelio žėnių. balsei su draskytą kuną sudegusį namų sawiniko. Men, jog Antoinette isz rupe-czio, kad wisi jo turtai ugnyje prażiuwo, pats atsigulė ant žėnių prieš atgėbantį trukį ir tokiu budu nusizude.

Wetros ir sniego darganos.
Misourij, Nebraska, Minnesotoj, Indianaoj ir Illinois sateuose pereinio ketwergo diena siautė balseis wetros ir sniego darganos, kurios uemazi blėdies ir nelaimių prididė. Collinsville ir apinkinėse 9 žmogystos likosi apskultose, o pucė jų apskulti mirėnai. Wetros tos iszgruowė daug triubų, kelius teip užnesė, kad trukai negalėjo bėgioti. Po wėtrų užstojo dideli szalčiai.

Rado negywell be galwos.
NEW ORLEANS, LA. Wiename basene rado čia negywell baltweidį be galwos. Ant wiso kuno buvo daug žaidų, isz ko matyti, kad tasai žmogus likosi užmestas. Mena, kad tai yra wienas dirbinjkas czianyszczių lentų pjowyncių, bet kas jį užmestė ir kodėl nukirto galwą, dar nežinia.

Explozija.
FASTORIA, OH. Dirbtuwėse "Columbia Fire Cracker Co. užsidedė exploduojančios medegos ir pagindė balsei exploziją. Maiszytojai ty medegų explozija iszplesė akis ir nutraukė ranką. Apart to yra dar 6 dirbinjka sunkiai sužeisti.

Giesmininku sztraikas.
CEDAR RAPIDS, IND. Czianyszczių Grace bažnyčios choras ir jo direktorius atsiskė bažnyčioj giedoti, paklė mat sztraiką už tai, kad pamokslininkas per sawo pamokslą uđgawo giesmininkus.

Netatmes ant geležinkelio.
DOWNS, IL. Laikė tirsztos miglos, netoli nuo čia, ant Chica-

go Milwaukee geležinkelio sustusė du trukai. Prie ta wienas peckuryss likosi užmestas ir dvi žmogystos mirtinai apskultose.

DULUTH, MIN. Ant Duluth South Shore & Atlantic geležinkelio, netoli Nestoria, Mich. iszszoko isz rėlių pasadierinis trukas ir trys wagonai nuo 40 pėdų awgsto kelio pylimo nusirito į klampynę. Prie to diktai pasadierių likosi gana sunkiai apskultų.

WILLIAM-PORT, PA. Netoli nuo čia, ant Beech Creek alkanės New York Central geležinkelio, susimusė du trukai ir isz dalies susidauė. Prie to 3 geležinkelio tarnai likosi užmestų, kiti gi trys sunkiai apskulti.

ECONOMA, MICH. Ant Metropolitan geležinkelio, netoli Ford River susimusė du trukai, prie ko du geležinkelio tarnai likosi užmestų, du pasadieriai mirtinai apskulti; nors sunkiai bet ne mirtinai apskulti yra 10 pasadierių ir geležinkelio tarnų. Wisus su žėistais nugsabeno į lignonbutį. Sudauidė trukai užsidedę.

Galsrai.
BROOKLYN, N.Y. Siautė čia didelis gasras karizkos lsiwynės warstotuoos, kuris isz naukio triubų elektrizkų įtaisų. Blėdį ugnies padarytą skaito ant \$150000.

SPRINGFIELD, ILL. Užgimę gaisras Bastero pardawinyzise mieste Pawnee iszaukino ne tik tą, bet dewynes kaimynizskakrautuwas. Blėdį ugnies padarytą skaito ant kelių szimtų tukstancijų doliarų.

MUNCY, PA. Nuo kibirksties iszlekusios isz bėgančios lokomotywas užsidedę ir wisu sudegė czianyszczių maszinų dirbtuwes Sprout, Walstron & Co. Per tai 300 darbinjų ne teko darbo. Blėdį ugnies padarytą skaito ant \$150000.

Isz darbo lauko.

ETNA, PA. Spang, Chalfant & Co. pastatys čia naują dudy dirbtuwę.

MONESSEN, PA. Neuzilgio pradės čia statyti naują geležies dirbtuwę.

TERRE HAUTE, IND. Darbai anglų kastynėse szito apskricio eina gerai.

MONESSEN, PA. American Tin Plate Co. pastatys čia naujas dirbtuwes.

PUEBLA, COL. Utah & Colorado Fuel Coke Co. parengs čia kokso dirbtuwes.

CUMBERLAND, MD. Czianyszczių osė blėtos dirbtuwėse neuzilgio prasidės darbai.

WIKLE-BARRE, PA. Kastynėse Lehigh Valley Coal Co. paklė ant 2% darbinjų uđdarbi.

MASSILLON, OH. Ant Gieso farmos rado naujus anglų plotus, ant kurių parengs kastynes.

MARTINS FERRY, OH. Darbai Laughlino naujai pastatytose geležies dirbtuwėse eina labai gerai.

MAPLEVILLE, R. I. Czianyszczių audinyčios, po dwiejų metų stowėjimo, pradėjo dirbti.

CONNELVILLE, PA. Darbai prie kokso peczyų eina gerai: pereiną sawaitę degė čia 19992 peczyiai.

BLOSSBURG, PA. Czianyszczių kalnakasiai sztraikuoja; reikalauja jie pakėlimo užmokėstų.

CANAL DOVER, OH. Czianyszczių Tin Plate Co. dirbtuwės ant neaprubėzuoto laiko uždarytos.

HOLLYDAYBURG, PA. Czianyszczių plieno dirbtuwės, kurios isztowėjo du metu, pradėjo jau dirbti.

PITTSBURG, PA. Ant Morgninside, prie Sharpsburgo tito pradėjo statyti diodeles kerosino r. finerijas.

SIoux CITY, IA. Netoli nuo čia uđtko naujus anglų plotus, ant kurių neuzilgio parengs kastynes.

ELWOOD CITY, PA. Dirbtuwės Standard Seamless Tubing Co. pradėjo dirbti, 250 darbinjų gawo jose darbą.

PITTSBURG, MAS. Czianyszczių Peek Manufacturing Co. paklė sawo darbinjų užmokėstų nuo 10—15%.

TIPTON, PA. Ketina čia pastatyti naują dirbtuwę ant dirbiu wisokių kalnawystoj wartojamų maszinų ir įnagių.

PITTSBURG, PA. Czianyszczių kapitalistai netoli White Rock, ant naujai surastų anglų plotų, parengs kastynes.

WHITEHIDE, TEN. Sztraikai kalnakasiai Etna kastynėse dar nepasibaigę; tegul todėl nieks čia ne keliuwa darbo jieszkoti.

CROWN POINT, N.Y. Czianyszczių geležies kastynės American Steel & Wire Co. paklė ant 10% darbinjų uđdarbi.

JOHN-TOWN, PA. Czianyszczių blėtos dirbtuwės, kurios stowėjo nuo pradėios gruodžio pereinų metų, pradėjo dirbti.

FRANKTON, IND. Czianyszczių osė geležies dirbtuwėse darbai eina silpnai ir rodosi, kad ne uđzilgo su wių pasiliaus.

IRONTON, OH. Czianyszczių osė blėtos dirbtuwės darbai pasiliowė, dirba dar tik mažesne jų dalyse, bet teipogi silpnai.

NORTH KING-TON, R. I. Reynolds Mfg Co. sawo audinyčios Davisville ir North Kingston paklė ant 10% darbinjų uđdarbi.

IRONTON, OH. Czianyszczių osė blėtos dirbtuwės darbai pasiliowė, dirba dar tik mažesne jų dalyse, bet teipogi silpnai.

NORTH KING-TON, R. I. Reynolds Mfg Co. sawo audinyčios Davisville ir North Kingston paklė ant 10% darbinjų uđdarbi.

SETTER, IND TER. Sztraikas czianyszczių kalnakasiai traukia isz 11 mėnesių. Tegul nieks čia nekeliauja darbo jieszkoti, kadangi jo ne ras.

SAN FRANCISCO, CAL. Czianyszczių lsiwų dirbtuwės tiek turi reikalawimų, kad wisų ne isstengia atlikti. Dirba be pristojimo per dienas ir naktis.

EAST ST. LOUIS, ILL. Netoli Summit rado naujus ckinės rudos plotus. Be abėjonės koki kapitalistai parengs čia neuzilgio kastynės, kadangi ruda yra gera ir ji gali ne giliai.

McKEES ROCKS, PA. Pressed Steel Car Co. dirbtuwėse pradėjo dirbti wisose dalyse ir 1200 darbinjų gawo darbą. Al-leghenos dirbtuwės tos pacios kompanijos patilpo 600 darbinjų.

PHILADELPHIA, PA. Wiena netoli nuo čia esanti laikrodžių dirbtuwė praszalino nuo darbo grawerus užtai, kad jie pristoją prie unijos. Dirbtuwę sawinjas, wieton su-sztraikawusį darbinjų, ketina parsitraukti grawerus isz Japonijos, kurie reikalauja tik 9c. už iszgrawirawimą wieno laikrodžio, taigi trissų pigiaus negu dabar gawna amerikonizski grawerai. Jų unija atsizaukė į emigrantų uđweidę reikalaujama, kad neileistų japonizskų grawerų.

ISZ Lietuwiszkų dirwu.

Sandara Lietuwii Amerikoje.

Iki sziam laikui ne buvo dar terp lietuwių abelnos organizacijos, kurios mieriu butu paselpa medegizska sužeidimuose ir paselpa naszlaiziams, kuri buti atsakanti ir už teisingą mokėstį. Isz priedastis to užsidedo, "Sandara Lietuwii Amerikoje", kurios swarbisu mieriu yra paselpa materijalizska ligose, sužeidimose ir posmertinė; taigi "Sandara Lietuwii Amerikoje" assekuruoja gywystį nuo ligų ir sužeidimų ir dudy pagelbą szeimynai mirusio sanario. "Sandara L. A." yra du ekryrai assekuracijos: ant \$500.00 (penkių szimtų doliarų) ir ant \$250.00 (dwiejų szimtų penkių deszimčių doliarų).

"Sandara Lietuwii Amerikoje" suteiks tą pagelbą sawo sanariams sziokiu budu:

1) Kaip posmertinę;

2) Jeigu sanarys sirgtų ilgai kaip wienus metus, kada nuo wietinių draugysčių jau bewik jokios materijalizskos pagelbos negawna, "Sandara L. A." iszmokės jam pusę jo assekuracijos;

3) Jeigu sanarys isz priedasties ilgos ligos arba sunkaus sužeidimo negalės uđsidirbti ant sawo

uđlaikymo, "Sandara L. A." iszmokės jam pilną jo assekuraciją. Sužeidimuose "Sandara L. A." duos pagelbą sziokiu budu: a) Už nužudymą abiejų kojų arba abiejų rankų—pilną assekuraciją; b) Už nužudymą wienos kojos ir wienos rankos—pilną; c) Už nužudymą abiejų akių—pilną; d) Už nužudymą wienos kojos arba wienos rankos—pusę. e) Už nužudymą wienos akies—penktą dalį.

Kasztai prigulėjimo prie "Sandaros L. A." yra wisai maži, bet uđtekini ir teip: už 500.00 dol. assekuracijos 50 centų ant mėnesio, o už \$250.00 dol. 25 centai ant mėnesio; be skyrus metų sanario. Laikė 1900 metų, apart mėnesinės, istojimas kasztuoja tik 50 centų dėl kiekvieno, o nuo 1901 metų istojimas kasztuos daugiau, pagal metus prisraszancio nuo 50c. iki 35.00 dol.—Sanarys, kuris gywas budamas, apturės pilną sawo assekuraciją, po myruli, žinoma, szeimyna jo nieko jau daugiau negal gauti, bet toks sanarys rokuosis prigulėjimo prie "Sandaros L. A." ir lurs pilną balų, jeigu mokės 50 centus ant mėnesio ir tautiszką idp. "Sandaros L. A."—Sanarys, kuris gywas budamas, apturės wieną tik dalį sawo assekuracijos, kita dalis bus iszmokėta jo szeimynai, mirus jam, jeigu nebus cziosio Davisville ir North Kingston paklė ant 10% darbinjų uđdarbi.

ISZ Nashua, N. H.

27 d. sawio atsibowo balius parengtas dr-tės Sz. Kazimierio, ant kurio, apart wietinių lietuwių, nemažas skaitlius pribowo isz Lowellio, Lawrence ir kitų miestų pasiwiežinti naujos lietuwiszkos kolonijos; wisi gražiai elgsi ir puikia linksmosios prielietuwiszkos muzikos.

Teipogi ant rytojaus, 28 sawio, buvo laikomos prakalbos swetainėje po nr. 63 Main str. sodynės buvo wieso uđmitos. Prakalbos prasidėjo 12 wsl. ir traukėsi iki 3½. Susirinkimą atidarė wirszininkas draug. A. Ramanauskas paaiskindamas, kad mes, atsitolinę už jurių nuo tėwynės, nejauciaime tikros jos meilės, nesidarbujame tautiszkai, budami isziskyratę, ragino prie darbo ant tėwynės ir lietuwiszkos labo. Potam kalbėjo V. Kaunas apie naudingumą prigulėti prie draugysčių, iszaiskindamas, koki ramumą turi žmogus prigulintis prie kokios nors organizacijos: tam žmogui ir numirus draugai atiduoda paskutinį patarawimą palydėdami ant kapų, teipgi nuo draugystės gawna paselpą naszles ir naszlaiziai; nupeikė girtuokliawimus, kurių dėl daugelis nelaimių pasiekia žmones, ypac lietuwių. V. Pakunas, reprezentantas Brocktono lietuwiszkos parapijos sz. Roko, kalbėjo apie reikalus draugysčių ir padowanų sanariams draugystės ir kitiems po paweiklą (ne didelio formato) D. L. K. Witauto. P. Mockeyce, reprezentantas Bostono draug. D. L. K. Witauto kalbėjo apie Lietuwii tautą, kuri senuose laikuose wadinosi Trakais ir gyweno prie upės Dunojaus, kę ir szia-dien minawojame lietuwiszkose dalyuose, kaip D. L. K. Gediminas praplatino Lietuwos wadybas; apie kares su gudais, kurie idawė raktus Kijewo pilies Gediminui, ir kokius krasztus waldė D. L. K. Witautas, kaip norėjo jis apsiwiniukuoti karalizską waidiku, welndamas gero lietuwiszkai tautai ir kaip lenkai ne prileido, pagriebdami tą waidiką nuo pasiwitinių.

Wiktors Sabon's kalbėjo apie narsumą senowės lietuwių ir jų kunigaizysčių, paaiskindamas, kad Maskolijos waldžia bijosi apszwiesti lietuwių, žinodami jų narsumą senuose laikuose ir atsimindamas, kaip lietuwai maskoliams arba gudams ne sykį kailį pėrė, lygiai kryžiokam ir lenkam; ragino skaityti lietuwiszkas tautiszkas knigas ypac Lietuwos istoriją, naudingas laikraščius, wisada stengtis mylėti nuwargintą tėwynę, rasztiesi prie Tėwynės Mylėtojų Draugysčių.

J. Jeruszewycze, reprezentantas nuo Bostono draug. Sz. Kazimierio, ilgai kalbėjo apie lietuwyty ir lenkystę, nurodydamas, kada Lietuwą isiwiežė lenkizska kalba ir kaip musyb kalba uđsilė iki sziam laikui, nupeikė tuos lietuwių, kurie da ir sziedien griebiasi kalbėti lenkizskai, pameddami sawo prigimtą kalbą tokią skaisę, per ką pastoja iszgamomas ir sunkina tautos pasikėlimą; ragino skaityti lietuwiszkas rasztus, kuriuose wiskas teisingiau apraszyta apie musų senowės laikus, o ir sziedien musų garbingi laikraščiai, stengias mums atidaryti langą swiesos, bet daugumas musų tautiečių skaito lenkizskus, kuriuose apie

istatus "Sandaros L. A." bus centraliziskas komitetas, susidedantis isz:

1. Szeszių (6) direktorių, kuriis bus: Prezidentas, 4 Vice-prezidentai ir Sekretorius rokundų. Prie jų prigulės priėmimas sanarių, pripažinimas pagelbų ir posmertinių.
2. Keturi (4) prižiurėtojai iddo, kuriis bus: kasierius, finansų sekretorius ir 2 iddo rewizoriai.

Centraliziskas komitetas:

- 1) Prezidentas—Kun. J. Sutkaitis, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.
- 2) Sekretorius rokundų—Pr. Naujokaitis, P. O. Box 778 Homestead, Pa.
- 3) Kasierius—P.V. Obicunas, 1012 Carson str. S. S. Pittsburg, Pa.

ISZ Bridgeport, Conn.

Terp musų lietuwių ne matyti tautiszkos krutėjimo; tas pacina, turbūt, nuo to, kad terp czianyszczių lietuwių nėra prakilnesnių wyrų, kurie galėtų miganczius prikelti, pakelti jų dwasį ir paraginti prie tautiszkų darbų. Tiek tik gero pas mus atsitiko, kad keli sumanesni broliai suklektawo kelis „dolarus ant Parýžiaus parodos reikalų."

Yra čia dvi pagalbinės draugysčių: Szwento Jurgio Kareiwio ir Witauto; pirmutinė yra senesnė, bet skaitlius sawurių abiejų yra mažas, kadangi mat čia lietuwių yra ne daug. Nors lietuwių yra čia ne daug ir nors yra tik dvi draugystės, bet ir tos nesikenczia terp sawės. Nesikencimas terp musų draugysčių aiszkiai pasirodė 21 d. sawio szijų metų: ant tos dienos Szw. Jurgio draugystė parengė pasilinksmimą, o Witauto draugystė po bausmę \$1.00 uđdraudė sawo sanariams ateiti ant baliaus. Ne sutikimai tie uđgimė žužtai, kad pereiną wasarą, kada Witauto draugystė parengė pikniką, tai sanariai Szwento Jurgio draugystės ant jo nėjo.

Gėda isz tikrė, kad terp teip mažo wientauzių skaitliuas nėra sutikimo, wieton gywenti kaip pridera broliams, wieni kitiems nuo sawo neprilankum. Ant toliaus pameskime tuos asziszskos, isziskyratę, isziskyratę lietuwių, ypac lietuwių. V. Pakunas, reprezentantas Brocktono lietuwiszkos parapijos sz. Roko, kalbėjo apie reikalus draugysčių ir padowanų sanariams draugystės ir kitiems po paweiklą (ne didelio formato) D. L. K. Witauto. P. Mockeyce, reprezentantas Bostono draug. D. L. K. Witauto kalbėjo apie Lietuwii tautą, kuri senuose laikuose wadinosi Trakais ir gyweno prie upės Dunojaus, kę ir szia-dien minawojame lietuwiszkose dalyuose, kaip D. L. K. Gediminas praplatino Lietuwos wadybas; apie kares su gudais, kurie idawė raktus Kijewo pilies Gediminui, ir kokius krasztus waldė D. L. K. Witautas, kaip norėjo jis apsiwiniukuoti karalizską waidiku, welndamas gero lietuwiszkai tautai ir kaip lenkai ne prileido, pagriebdami tą waidiką nuo pasiwitinių.

Wiktors Sabon's kalbėjo apie narsumą senowės lietuwių ir jų kunigaizysčių, paaiskindamas, kad Maskolijos waldžia bijosi apszwiesti lietuwių, žinodami jų narsumą senuose laikuose ir atsimindamas, kaip lietuwai maskoliams arba gudams ne sykį kailį pėrė, lygiai kryžiokam ir lenkam; ragino skaityti lietuwiszkas tautiszkas knigas ypac Lietuwos istoriją, naudingas laikraščius, wisada stengtis mylėti nuwargintą tėwynę, rasztiesi prie Tėwynės Mylėtojų Draugysčių.

J. Jeruszewycze, reprezentantas nuo Bostono draug. Sz. Kazimierio, ilgai kalbėjo apie lietuwyty ir lenkystę, nurodydamas, kada Lietuwą isiwiežė lenkizska kalba ir kaip musyb kalba uđsilė iki sziam laikui, nupeikė tuos lietuwių, kurie da ir sziedien griebiasi kalbėti lenkizskai, pameddami sawo prigimtą kalbą tokią skaisę, per ką pastoja iszgamomas ir sunkina tautos pasikėlimą; ragino skaityti lietuwiszkas rasztus, kuriuose wiskas teisingiau apraszyta apie musų senowės laikus, o ir sziedien musų garbingi laikraščiai, stengias mums atidaryti langą swiesos, bet daugumas musų tautiečių skaito lenkizskus, kuriuose apie

istatus "Sandaros L. A." bus centraliziskas komitetas, susidedantis isz:

1. Szeszių (6) direktorių, kuriis bus: Prezidentas, 4 Vice-prezidentai ir Sekretorius rokundų. Prie jų prigulės priėmimas sanarių, pripažinimas pagelbų ir posmertinių.
2. Keturi (4) prižiurėtojai iddo, kuriis bus: kasierius, finansų sekretorius ir 2 iddo rewizoriai.

Centraliziskas komitetas:

- 1) Prezidentas—Kun. J. Sutkaitis, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.
- 2) Sekretorius rokundų—Pr. Naujokaitis, P. O. Box 778 Homestead, Pa.
- 3) Kasierius—P.V. Obicunas, 1012 Carson str. S. S. Pittsburg, Pa.

ISZ Nashua, N. H.

27 d. sawio atsibowo balius parengtas dr-tės Sz. Kazimierio, ant kurio, apart wietinių lietuwių, nemažas skaitlius pribowo isz Lowellio, Lawrence ir kitų miestų pasiwiežinti naujos lietuwiszkos kolonijos; wisi gražiai elgsi ir puikia linksmosios prielietuwiszkos muzikos.

Teipogi ant rytojaus, 28 sawio, buvo laikomos prakalbos swetainėje po nr. 63 Main str. sodynės buvo wieso uđmitos. Prakalbos prasidėjo 12 wsl. ir traukėsi iki 3½. Susirinkimą atidarė wirszininkas draug. A. Ramanauskas paaiskindamas, kad mes, atsitolinę už jurių nuo tėwynės, nejauciaime tikros jos meilės, nesidarbujame tautiszkai, budami isziskyratę, ragino prie darbo ant tėwynės ir lietuwiszkos labo. Potam kalbėjo V. Kaunas apie naudingumą prigulėti prie draugysčių, iszaiskindamas, koki ramumą turi žmogus prigulintis prie kokios nors organizacijos: tam žmogui ir numirus draugai atiduoda paskutinį patarawimą palydėdami ant kapų, teipgi nuo draugystės gawna paselpą naszles ir naszlaiziai; nupeikė girtuokliawimus, kurių dėl daugelis nelaimių pasiekia žmones, ypac lietuwių. V. Pakunas, reprezentantas Brocktono lietuwiszkos parapijos sz. Roko, kalbėjo apie reikalus draugysčių ir padowanų sanariams draugystės ir kitiems po paweiklą (ne didelio formato) D. L. K. Witauto. P. Mockeyce, reprezentantas Bostono draug. D. L. K. Witauto kalbėjo apie Lietuwii tautą, kuri senuose laikuose wadinosi Trakais ir gyweno prie upės Dunojaus, kę ir szia-dien minawojame lietuwiszkose dalyuose, kaip D. L. K. Gediminas praplatino Lietuwos wadybas; apie kares su gudais, kurie idawė raktus Kijewo pilies Gediminui, ir kokius krasztus waldė D. L. K. Witautas, kaip norėjo jis apsiwiniukuoti karalizską waidiku, welndamas gero lietuwiszkai tautai ir kaip lenkai ne prileido, pagriebdami tą waidiką nuo pasiwitinių.

Wiktors Sabon's kalbėjo apie narsumą senowės lietuwių ir jų kunigaizysčių, paaiskindamas, kad Maskolijos waldžia bijosi apszwiesti lietuwių, žinodami jų narsumą senuose laikuose ir atsimindamas, kaip lietuwai maskoliams arba gudams ne sykį kailį pėrė, lygiai kryžiokam ir lenkam; ragino skaityti lietuwiszkas tautiszkas knigas ypac Lietuwos istoriją, naudingas laikraščius, wisada stengtis mylėti nuwargintą tėwynę, rasztiesi prie Tėwynės Mylėtojų Draugysčių.

J. Jeruszewycze, reprezentantas nuo Bostono draug. Sz. Kazimierio, ilgai kalbėjo apie lietuwyty ir lenkystę, nurodydamas, kada Lietuwą isiwiežė lenkizska kalba ir kaip musyb kalba uđsilė iki sziam laikui, nupeikė tuos lietuwių, kurie da ir sziedien griebiasi kalbėti lenkizskai, pameddami sawo prigimtą kalbą tokią skaisę, per ką pastoja iszgamomas ir sunkina tautos pasikėlimą; ragino skaityti lietuwiszkas rasztus, kuriuose wiskas teisingiau apraszyta apie musų senowės laikus, o ir sziedien musų garbingi laikraščiai, stengias mums atidaryti langą swiesos, bet daugumas musų tautiečių skaito lenkizskus, kuriuose apie

istatus "Sandaros L. A." bus centraliziskas komitetas, susidedantis isz:

1. Szeszių (6) direktorių, kuriis bus: Prezidentas, 4 Vice-prezidentai ir Sekretorius rokundų. Prie jų prigulės priėmimas sanarių, pripažinimas pagelbų ir posmertinių.
2. Keturi (4) prižiurėtojai iddo, kuriis bus: kasierius, finansų sekretorius ir 2 iddo rewizoriai.

Centraliziskas komitetas:

- 1) Prezidentas—Kun. J. Sutkaitis, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.
- 2) Sekretorius rokundų—Pr. Naujokaitis, P. O. Box 778 Homestead, Pa.
- 3) Kasierius—P.V. Obicunas, 1012 Carson str. S. S. Pittsburg, Pa.

ISZ Bridgeport, Conn.

Terp musų lietuwių ne matyti tautiszkos krutėjimo; tas pacina, turbūt, nuo to, kad terp czianyszczių lietuwių nėra prakilnesnių wyrų, kurie galėtų miganczius prikelti, pakelti jų dwasį ir paraginti prie tautiszkų darbų. Tiek tik gero pas mus atsitiko, kad keli sumanesni broliai suklektawo kelis „dolarus ant Parýžiaus parodos reikalų."

Yra čia dvi pagalbinės draugysčių: Szwento Jurgio Kareiwio ir Witauto; pirmutinė yra senesnė, bet skaitlius sawurių abiejų yra mažas, kadangi mat čia lietuwių yra ne daug. Nors lietuwių yra čia ne daug ir nors yra tik dvi draugystės, bet ir tos nesikenczia terp sawės. Nesikencimas terp musų draugysčių aiszkiai pasirodė 21 d. sawio szijų metų: ant tos dienos Szw. Jurgio draugystė parengė pasilinksmimą, o Witauto draugystė po bausmę \$1.00 uđdraudė sawo sanariams ateiti ant baliaus. Ne sutikimai tie uđgimė žužtai, kad pereiną wasarą, kada Witauto draugystė parengė pikniką, tai sanariai Szwento Jurgio draugystės ant jo nėjo.

Gėda isz tikrė, kad terp teip mažo wientauzių skaitliuas nėra sutikimo, wieton gywenti kaip pridera broliams, wieni kitiems nuo sawo neprilankum. Ant toliaus pameskime tuos asziszskos, isziskyratę, isziskyratę lietuwių, ypac lietuwių. V. Pakunas, reprezentantas Brocktono lietuwiszkos parapijos sz. Roko, kalbėjo apie reikalus draugysčių ir padowanų sanariams draugystės ir kitiems po paweiklą (ne didelio formato) D. L. K. Witauto. P. Mockeyce, reprezentantas Bostono draug. D. L. K. Witauto kalbėjo apie Lietuwii tautą, kuri senuose laikuose wadinosi Trakais ir gyweno prie upės Dunojaus, kę ir szia-dien minawojame lietuwiszkose dalyuose, kaip D. L. K. Gediminas praplatino Lietuwos wadybas; apie kares su gudais, kurie idawė raktus Kijewo pilies Gediminui, ir kokius krasztus waldė D. L. K. Witautas, kaip norėjo jis apsiwiniukuoti karalizską waidiku, welndamas gero lietuwiszkai tautai ir kaip lenkai ne prileido, pagriebdami tą waidiką nuo pasiwitinių.

Wiktors Sabon's kalbėjo apie narsumą senowės lietuwių ir jų kunigaizysčių, paaiskindamas, kad Maskolijos waldžia bijosi apszwiesti lietuwių, žinodami jų narsumą senuose laikuose ir atsimindamas, kaip lietuwai maskoliams arba gudams ne sykį kailį pėrė, lygiai kryžiokam ir lenkam; ragino skaityti lietuwiszkas tautiszkas knigas ypac Lietuwos istoriją, naudingas laikraščius, wisada stengtis mylėti nuwargintą tėwynę, rasztiesi prie Tėwynės Mylėtojų Draugysčių.

J. Jeruszewycze, reprezentantas nuo Bostono draug. Sz. Kazimierio, ilgai kalbėjo apie lietuwyty ir lenkystę, nurodydamas, kada Lietuwą isiwiežė lenkizska kalba ir kaip musyb kalba uđsilė iki sziam laikui, nupeikė tuos lietuwių, kurie da ir sziedien griebiasi kalbėti lenkizskai, pameddami sawo prigimtą kalbą tokią skaisę, per ką pastoja iszgamomas ir sunkina tautos pasikėlimą; ragino skaityti lietuwiszkas rasztus, kuriuose wiskas teisingiau apraszyta apie musų senowės laikus, o ir sziedien musų garbingi laikraščiai, stengias mums atidaryti langą swiesos, bet daugumas musų tautiečių skaito lenkizskus, kuriuose apie

istatus "Sandaros L. A." bus centraliziskas komitetas, susidedantis isz:

1. Szeszių (6) direktorių, kuriis bus: Prezidentas, 4 Vice-prezidentai ir Sekretorius rokundų. Prie jų prigulės priėmimas sanarių, pripažinimas pagelbų ir posmertinių.
2. Keturi (4) prižiurėtojai iddo, kuriis bus: kasierius, finansų sekretorius ir 2 iddo rewizoriai.

Centraliziskas komitetas:

- 1) Prezidentas—Kun. J. Sutkaitis, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.
- 2) Sekretorius rokundų—Pr. Naujokaitis, P. O. Box 778 Homestead, Pa.
- 3) Kasierius—P.V. Obicunas, 1012 Carson str. S. S. Pittsburg, Pa.

ISZ Bridgeport, Conn.

Terp musų lietuwių ne matyti tautiszkos krutėjimo; tas pacina, turbūt, nuo to, kad terp czianyszczių lietuwių nėra prakilnesnių wyrų, kurie galėtų miganczius prik

50c. Amatinių nėra, išsėmus wieną lietuvišką kraucių. Lietuviszkos nē lenkiskos parapijos čia nėra, lietuviui glaudžiai prie airių parapijos, tik tai ant iszklausymo ispažinties atwažiuoja lietuviszkas kunigas J. Sutkaitis iš Pittsburgo, Pa. Prie tautiszkų reikalų musy broliū ne labai linkę, nes daugumas isz jų dar su wisu ne turi apie tai supratimo, tik tai pernai, pasidėlawojant guodotinam kun. J. Sutkaičiui, susitvėrė pagelbin draugystę po wardu "Szw. Juozapo". Karcemų szitime miestelyje rōds nėra, norinti aluoz, turi uždierduoti isz kito miestelio, bet musy lietuviui moka pasigēbėti, nes pasirupinę kelet baczkuczių, kaip isztusztina, tai kaip kada dar ir apsitranko.

Laikraszių ne daug skaito: M. Daugalis, Joz. Kamedas, Ben. Sawagdyš skaito "Taradaiką"; dar užtikau "Lietuvą"; zseip kitų ne daug teturi.

Ten Buwęs.

Lietuvių protestonai.

Waterbury, Conn. 7 d. Spalio 1899 m. uždėjo lietuviszka protestoniszka draugystę po wardu "Martino Liuterio Draugystė", kurios wisi reikalai atsilieka lietuviszkoje kalboje. Dabar abidwi liuteroniszkos draugystės, Chicago ir Waterbury, nori terp sawę susiwenyti. Gerai, kad pradeda susiprasti ir lietuvių protestonai, jog susiweny jus butų galima daug daugiaus gero nuveikti negu iszisklaidius i mažus pulkelius; butu gerai, kad ir terp wisų lietuvių atsisrasta wienybė, ale ne greitai, rōdosi, tas jwyks. Jei kas norėtų prie szitos draugystės pristoti, tegul atsiszaukia pas tos draugystės sekretoriū: Liudwiką Damszaitį, 37 North Leonard St., Waterbury, Conn.

Lietuvių tautiečiai! Wienykimės neidurėdami keno, kokios pažwalgos, kad tik yra geras lietuvis ir nori kuomi nors prie tautiszkų reikalų prisidėti.

Kamadoje gyvena ne daug lietuvių ir tie patys dēl tėwnės atszalę. Sziaurinėje dalyje Albertos yra wienoje wietoje apie 15 szeimynų paeinančių daugiaus isz Prusų Lietuwos, kurie labai turtingai gyvena; p. Pempaitis twėrėsi urdo ewangeliszko pastoriaus, bet Kanados kunigai, kokio tikėjimo jie ne butu, yra fermeriai ir algos nuo parapijū ne gauna; lietuvis p. Grigaitis yra Justice of the peace. Wieni lietuvių gyvena čia apie 5 metus, kiti apie 3 metus ant tos wietos, isz jų daugumas be turtų atėjo, tik tai Grigaitis atsigabeno kiek pinigų. Calgery gyvena tik tai wienas lietuvis p. M. Petratis, paeinas nuo Szalokarczmos, Prusų Lietuwos. Pietrytinėje Albertoje, prie Damerōs yra pulkelis lietuvių isz Kurszės, Winnipego skritų yra apie 30 szeimynų, yra dar keli prie Moris, Manitoboj; jie wisi aptėme, yra prapuolę dēl tėwnės.

J. J. R.

Isz Joliet. III.

Lietuvių apsiwedusių čia yra tik 3 szeimynos ir 2 su lenkėmis apsiwedę. Wienas turi uždėjęs groserį, antras buczernę, kiti wisi darbinjiai dirba geležies dirbtuwėse ir prie kanalo. Nedusų yra apie 100 ypatų, kurių daugiausai yra pas lenkus ant boardo; lietuvių, begywendami su lenkais, yra daugiausai wisi aulenkeje, ne nori nė kalbėti lietuviszka. Gēda lietuviams, kad žmirsztu sawo kalbę ir iszaidžia sawo tautos budam terp swetimtauczių. Ar girdėjo kas, kad lenkas ar wokietys butų i lietuvių pawirtę? Niekados, o kodėl mes pametame sawo tėwų kalbę ir wistame i swetimus? Nėra čia nė jokios lietuviszkos draugystės. Nepažįsta czianykszių lietuvių tautiszkų reikalų, ne skaito lietuviszkų raszių, tik wienas buwo "Taradaiką" uži raszė. Yra čia diktai lenkų, uzi wakų ir magyary.

Skarmalius.

Naujas laikrasztis.

Nuo wasario mėnesio Chicagoj pradėjo iszeidinėti naujas laikrasztis "Kurėjas". Laikrasztis

tas iszeidinėš kas anwaite. Kaip matyti isz pirmo numerio, bus darbinjiskazas, liberaliszkos paikraipos, stos už jwybę, apgynimē darbinjū luomos ir už jų iszluosawimą isz po kapitalistų werguwės. Laikrasztis sawo straipsnius remis ant kritikos, saugios asabiszkumo ir szlykszių žodžių, daleis kiek wienam iszreikszi eawo pažwalgas ant wisių klausymų. Mes linkime jam kuō geriausios kloties. Platinanczių laiswā mistij laikraszių mes turime ne daug.

Isz Leechburg, Pa.

Lietuvių szeimynų čia yra 7, pawienių apie 50 ypatų. Biznierių terp musy lietuvių nėra. Dirba wisi blētų dirbtuwėse ir maišose. Karcemų terp jau nėra, reikia eiti i artymą miestelį ant pasigėrimo, todėl musy lietuvių, grįždami namon pasigėrę, kaip kada ir upėje iszsimauode, arba balas iszmieruoja, kol atranda tikrą kelią namon. Ant atlikimo dwasizskų reikalų atwažiuoja kun. Sutkaitis.

Daug Zings.

Ipuolė i werdantį wande-nį.

Waterbury, Conn. 8 d. wasario, dirbtuwėse Plume natfors, ipuolė i werdantį wandenį 13 metų snnus Petrusko ir labai pawojingai apdegę. Abejoja apie jo iszgyjimą, kadangi wiskas kunas baisiai nuplikęs ir waikas nieko ne walgo. Isz dirbtuwės norėjo jį gabenti i ligonbutį, bet waikas ne norėjo, todėl pargabeno jį namon, gydosi jis tėwų namuose.

Segewycze.

Isz St. Charles. III.

Czia lietuvių neperdaug gyvena: szeimynų yra 6, nedusų apie 40. Draugystės ne turi nė jokios, biznierių nėra; wisi dirba liejinyzioje.

Driskius.

Kur teisybė?

"Bažnyčios Tarnas" nr. 4 p. Kruszas (ar tik ne kunigėlis po Kruszo prawarde, kadangi tasai žmogelis neino už katro galo plunksnos reikia paimti?) stengiasi apginti kunigo Saurusaicio iszdawimus. Kruszu pasiraszęs kunigo adwokatas, beteisindamas sawo klientą, sako, kad kunigas iszmokėjo seną skolą. Kad toks kunigo apgynimas ne ant teisybės remiasi, geriausai matyti isz atsiliepimo kun. Žebrio, kuriam mažias tikėti negu kun. Saurusaiciui ne turime pamato. Tegul tik kun. Saurusaitis dabar ne bando užsiginti, kad p. Kruszo raszbas be jo žinios patilpo i "Bažnyčios Tarną"! Toliaus jitiškės, kad ant iszplovimo dwiejų waikų kamzelių reikia muilo ir krakmolo už kelis doliarus ant mėnesio, arba kad ant misijų reiktų tiek Kalifornijos wyno, kiek kunigo rokudose parodyta? Dar mano rokudose nepardotyta algą p. Kupstai po \$10 ant mėnesio, kuri wisi hereikalin-ga.

Kunigo apginėjas sako, kad tie \$800, kuriuos kunigas pagarsio buk jam parapija kalts, už skolą palaikyti wien per apsiriki-mą, ką paskui kunigas pataisė. Apisirikimas tai truputį per didelė, ypacz kad apie tą apsiriki-mą kunigėlis pagarsino tik tšyk, kada wisi parapijonai pradėjo sznabbdėti ir rugoti. Jeigu toki dideli apsirikimai gali rastiesi rokudose, tai pasirodo, kad kunigas ne moka rokudų westi ir todėl reikia būtinai nuo jo atimti lygiai rokudų knigas, kaip ir kas, kadangi gal dar didesnes klaidas ant parapijos nenaudos padaryti. Ponas Kruszas sawo raszte (ar tik ne paties kunigo parasz-tame?) sako, kad kunigas Saurusaitis praszėsi wyskupo, kad jį paliuosuotų nuo kasierystos (ar p. Kruszas buwo drauge su juom pas wyskupą? Tam gi ką pats kunigas pasakoją, mes jau seniai p-liowėme tikėję), bet ką gi nabagas gali padaryti, kad wyskupas ne atleidžia? Mes galime ant te atskaityti: tegul tik kunigas wyskupui teisybę pasakys, kad jis ne moka westi nė parapijos, nė rokudų, tegul pasako tikrai, kaip jį sawo wada ir koki

pasekmė tokių rokudų ir parapijos wėdimo, o be abejonės paliuosus jį ne tik nuo kasierystos, bet ir nuo parapijos. Tegul tik syki su teisybe stos priesz sawo wirszinjką, o pamatys, kad wisi kitaip atsitiškės, negu jam rōdosi, kadangi, mum rōdosi, kad wyskupas iszliuosuos parapiją nuo to, kas jai labiausai kenkia. Tšyk parapija turėtų kasierij po kaucija, kaip tai yra pas mus kitose parapijose. Kunigėlis wienok, wieton tą daryti, ant numazinimo įtek-mės mano ir "Bažnyčios Tarno" rokudų sekretoriaus rasztų apie netikump rokudų, stengiasi mus iszjuokti, brukdamas netikusį paiszinį i sawo "Bažnyčios Tarną", perstato mus kaipo girtuoklius. Ne, malonus kunigėli! mes tiek byro neiszgeriame, kiek Tamista i parapijos iszdawimus įraszi Kalifornijos wyno! Ant to Tamistos laikraszcio zaunų nerpą daug paisty, ant to nėra ką atsiliepti. Parapijos kasa wienok yra tai wisuomeniszkas reikalas ir Tamista ar nori, ar ne nori, turėsi priesz wisuomenę isz-sirokuoti isz jos ant bažnyčios, o ne ant Tawo naudos, sudėtį pinigų.

Beje, sawo "Bažnyčios Tarnas" musy kunigėlis draudžia žmonis nuo skaitymo knigų ir laikraszių swietiszkų, kadangi, girdi, žmonės, ne mokėdami theologijos, ne gali atskirti gero nuo pikto. Jeigu wienok Tamista tiek tik numanytum apie theologiją ką ir apie rokudų wėdimą, tai drauge su tawim galėtume greitai wisi paklasyti. Kasgi mus užtikrįs, kad Tamista geriausias moki theologiją negu aritmetiką?

Daugkentys.

Isz wisur.

Maras miesie Bombay, Indijoje, eina wēl smarkyn: 7 d. wasario nuo jo pasimirė 408 žmonės. Ligą platina čia sūdegę gywentojai bado apimtį apskrizcij.

Portugalijos portė Oporto jau isanyko su wisu siautę čia gana ilgai azijatiszkas maras. Kwarantena, uždėta ant laiwy plaukianczių isz to porto, likosi nuimta.

Naujas maskoliszkas specijaliszkas garliawys "Devoland", plaukiantis isz Clyde, Anglijoj, i Odeą, paskendo Britiszkame kanale. Ant minėto laiwo buwo 19 žmonių, su kuriais nežinia, kas atsitiko.

Wokietijoj smarkiai siauczia influenza arba gripa. Berlyne wisi ligonbuczių pilni serganczių ir jų nesus nepatėja jau szwiežiai apsigę. Muenchene, Bawarijos sostapielėj, serga 60000 žmonių, taigi daugias negu deszimta gywentojų dalis.

Maskoliszkas caras, ant perstatymo iždo ministerio Wittes, daleido gabenti isz swetur anglis i Maskoliją be įwėdimo mutų iki rugėjo mėnesio ant reikalų maskoliszkų geležinkelių, kadangi mat ant maskoliszkų anglių neužtenka.

Mieste Apeldorn, Holandijoj, perdėtinis wienos tikėjimiszkos sektos, ant iszgelbėjimo žmonijos nuo papiktinimo, ant sawo pasekėjų susirinkimū nukirto galwas keturių gražiusių moterų o terp jų ir sawo pacios. Už toki darbą liko-i suarostzuoti ir be abejonės pateks i beprocių namus.

Karscziai Argentinoj, pietinėj Amerikoj, wis dar labiaus didinasi, meiste Buenos Airis wis daugias ir daugias mirszta žmonių užgamtų sautės spinduliu. Peritos subatos diena tame mieste pasimirė nuo karsczio 150 žmonių; nedėlioj apsigirimo buwo 319, isz kurių iki 6 wal-wakaro pasimirė 134. Panedėlio diena apsigirimo buwo 134. Ta dieng wakaro smarkus lytus trupų orą atszaldė.

Mieste Bruxelėj, Belgijoj, pasimirė 50 m. teplojū; Char-lis Fels. Szitas žmogus buwo be rankų, teploju gražus mirz

dus ne rankoms, bet kojomis; su kojų pagelba patė skudawo sau barzdą. Užsiėmė jis ne tik teplojū, bet ir dramų raszymo, isz kurių ypacz wiena tragėdija buwo perstatyta ant didžiausių miesto teatrų scenų. Raszė jis teplojū pasinaudodomas isz kojų.

Ant Southampton solos, priezais Hudson užtaką, dabar surado žingėdžią askimosų tautiszką giminę, kuri nuo daugelio szimtmeczių ne turėjo nė jokio susinesimū su kaimynais. Wisa ta giminė susideda isz 68 ypatų. Nepažįsta jie nė raszio, nė geležies, wisi jų darbo įnagiai yra isz kaulo arba isz akmens. Triobos statytos isz didžiausių galwų kaulų. Wjedrus ir kitokius indus dirba isz didžiausių dantų. Kadangi ant minėtos solos nėra girių, tai wienaitinė medega kurui ir žibinimui yra didžiausių taukai arba tronas, kuriame wilo sa-manas, o kada permirksta, joms žibina, werda walgi ir apkuria namus. Minėti eskimosai minta isz medžioklės ir žvejones; kalba jų skiriasi labai nuo kalbų kitų eskimosiszkų giminių.

Wietines Zinios.

CHICAGO, ILL. Subatoje, 3 wasario pas žydą Liebermaną J. Co., be daukant senus geležgalius, wienam darbinjui lietuviui F. Murauckui iszmuszę akį. Reiktų jį tuojas gabenti i ligonbutį.

Prasidėjo Chicagoj satriakali darbinjū dirbančiųjų prie triobų statymo. Iki sziol paliowė dirbė 7000 darbinjū prigulin-czių i unija ir per tai darbai prie statymo didesnių triobų turėjo pasiliauti.

Koksai Fritz Korwein apskundė szerifą Magerstadtą už tai, kad kada jį pasodino i kalinį, tai jo uždėda Korweiną iszmaudę, kas buk suardę jo aweikatą. Už tai Korweiną pajiezsko dabar nuo szerifo \$10000.

Gywentojai 4 wardos, susirinkę ant kertes 35 ul. ir Indians av., todėl, kad policija ne įten-gia jų apginti nuo plėszikų, nusprendė griebtiesi tiesiog lynczia-wimo kiekwieno i jų rankas patekusio plėsziko; tuom tikisi isznaikyti nors sawo wardoj plėszikus.

Pereito panedėlio dieną ne tik Chicagoj, bet wisoj Amerikoj atsibuvo szwentę gimimo wieno isz didžiausių Amerikos patrijotų, Abrahamo Lincolno, kurisai ne kraujo praliejimais, ne skriamdoms silpny pakėlė Amerikos garbę. Lincoln panaikino werguwę negrų ant didelių plotų Suwienytų Walstijų, užtai jo i-pediniai, tarmadami kapitalis-tams, stengiasi jį wēl sugrąžinti.

Po nr. 23 Tell Place, gywenime F. Zegzdos, atsibuvo westuwės: tekėjo mat Zegzdos duk-tė. Tuom tarpu priesz namus susirinko diktai waikų ir suaugu-sių, kurie pradėjo mētyti i lan-gus ir rėkdami, stengėsi i gywe-nimą ir i Zegzdos kriaucziszką dirbtuwę įswiržti. Weselnjiai persigando ir pradėjo szaudyti. Ant szauwų atbėgo policija ir isz-liuosawo apgultus weselnjikus; suarostzawo prie to du waikysz-czių, bet wisi kaltesniejie pabė-go. Kaip sako Zegzda, buwo tai tyczia parengtas užpuolimas fanatikų, kadangi mat Zegzdos duk-tė ēmė szluob lenkiszkoj neprigulmingoj bažnyzioj.

Reikale naujos parapijos Chicagoje.

Tuli lietuviui pradeda sznekėti, buk jau darbas naujos parapijos paio, sako: "sztai jau nė laikraszcziuose nieko negarsina". Ant to atsakome, kad darbas naujos parapijos nepairo, bet eina pirmyn ir su Diewo pagelba, notru-kas, stosis nauja parapija. Laik-raszczziuose negarsinama nieko dėlto, kad tuom tarpu nebuwo nieko naujo ant pagarsinimo. Bet kaip tik nuo wyskupo gausi-mės daleidim, tuojas iszauksime susirinkimą ir darbą stumina to liau.

SENŲ GADYNIŲ

Isnyke gyvi sutvėrimai.

Pagal Hutchinsoną.

(Tęsa.)

Skeletas Palaeotherium magnum, surastas eoceno sluog-sniuose netoli Paryžiaus, Prancuzijoj.

1874m. tuose jau sluogsnuose surado ne tik pilną skeletą palaeotherium, bet uolų buvo atsispaudę visas kuno pavidalas. Šitas turėjo ilgesnį kaklą ir kojas negu Cuvierio nupieš-tas. Is to matyti, kad weisle Palaeotherium magnum turėjo kelias atmainas, kurios wiena nuo kitos skyrėse didumu ir ilgū kojų ir kaklo.

Xiphodon. Anoplotherium. Palaeotherium.

Isz randamų wienoje wietoje daug kaulų matyti, kad palaeotherium gyveno pulkais ant plotų dabartinės Prancuzijos, ant salos Wight ir kituose kraštuose Europos. Drauge su juom gyveno sutvėrimas to paties skyriaus, mokslinczių pramintas wardu Anoplotherium (isz greikiško: an reiškia užgynimą ko nors, hopla—ginklą ir therium—žvėrį) todėl, kad jis ne turėjo nė ilčių kaipo atsigynimo ginklo. Buwo tai gražus laibas sutvėrimas ir kaip rōdosi, turėjo but bruzgus ir greitas. Kojos buwo užbaigtos dwiem pirštais uždeng-tais raginėms nagoms.

Anoplotherium commune.

Lygiai palaeotherium, kaip anoplothe-rium žanduose turėjo po 44 dantis, tik pas paskutinius ne buwo linosų tarpų. Isz kaulų sudėjimo jis buwo isz dalies panašius i šios dienos atrajojančius žvėris, kaip antai i jau-cius, kojos buwo užbaigtos perskirtoms dwiem nagom. Uodegą turėjo gana ilgą. Pagal sawo didumą, anoplotherium buwo toks, kaip šios dienos elniai. Kaip mena tuli mokslinciai isz ilgos uodegos, anoplotherium buwo vandeninis žvėris, jis gerai galėjo plau-kinėti vandenij, todėl plaukus turėjo turėti trumpus, lygius, kaip wisi kiti vandeniniai žvėrys.

Xiphodon (isz greikiško kalbos: xiphos reiškia kardą; odons—dantį), teip pramintas dėl jo dantų panašių i kardą. Buvo tai nedidelis, laibas, gražus sutvėrimas, su laibes-nėms negu anoplotherium kojom; kojos buwo užbaigtos dwiem pirštais; uodegą turėjo trumpą. Augsio turėjo apie 3 pėdas, didumo gi buwo tokio kaip wisiems pažįstamos stirmos. Mokslinciai pažįsta kelias atmainas šitų sutvėrimų. Xiphodon glaciis, kurio liekanas rado Prancuzijoj, turėjo apie 3 pėdas aug-sio. Galva buwo maža, uodega ilgą. Uosles turėjo geras, teipogis ir ausis. Kūnas buwo apžėlęs trumpais plaukais. Gyveno jis ant sauszemio pievų ir maitinosi žole.

Cheiropotomos (isz greikiško: cheiros reiškia paršą ir potamos—upę) arba vandeninė kiaulė buwo panaši i pietiniuose Amerikos kraštuose gyvenančius Pekari, tik daug di-desni; kojų dar nerado, bet, turbūt, jos užbaigtos buwo keturiais pirštais.

Anthracotherium (isz greikiško: anthrax—reiškia anglį ir therium—žvėrį), pramintas teip todėl, kad liekanas jo rado anglių sluog-sniuose Italijoj. Jis be abejonės gyveno klampynėse ir prigulėjo prie wienos su cheiropotomos giminės. Jis buwo panašus isz dalies i kiaulę ir i hypopotamą.

Skeletas Anthracotherium.

Paryžiaus nuotakumų, kur rado pir-miausiai liekanas any seniai nuo žemės pa-viršiaus isnykusių žindančių žvėrų, eina trys gipso sluogsniai atskirti wienos nuo kito ne storoms, margolės eilėmis. Viršutinėj eilėj 1859m. rado čia daug pėdų atspaudimų ir tai visokiose gilumuose. Eilės tos turi nuo 15—50 pėdų storio. Wienos pėdos atspau-distos giliai, ant viršutinių gi sluogsnų jos

ispustos teip kaipi kad butų isz kwarmos isimtoms. Is to matyti, kad tie margelio sluog-sniai, tuose laikuose, kada jame atsispaudę žvėrų pėdos, buwo minkštu dumbliu, tik vė-nause i diddelio spaudimo viršutinių sluog-pidių. Is eitė i kietą margelį i žvėrų dum-ble padirbtas pėdas prisigriebė gipsas, kuri-sai tšyk buwo skystimo pavidale sumaisytas su wandeniu. Taigi wietos tos, kuriose yra tie pėdų atsispaudimai, turėjo but azerų pakrantėmis, ant kurių pirm daugelio amžių vaikščiojo pulkai žolėdžių žvėrų, drauge su draskančiais, kurie čia traukė ne tik ant atsigėrimo ežero vandens, bet ir ant medžio-jimo ant žolėdžių žvėrų, kurie rinkosi ežero pakrantėse. Tą patvirtina zenklai dantų ant surastų tuose sluogsnuose kaulų želvų ir palaeotherijų; tokių kaulų su zenklais nuo dantų draskančių žvėrų daug randa gipso sluogsnuose. nors kaulų draskančių žvėrų čia nesurado.

Terp šiadien gyvuojančių, giminingų tiems čia surasties sutvėrimams reikia jau toli nuo Paryžiaus įieškoti, nėra jų niekur Europoj. Dabar tapyrus galima užtikti tik ant salos Sumatros, pietinėj Azijoj ir karštuose kraštuose vidurinės i pietinės Ameri-kos. Liekanas krepšinių žvėrų, ypacz jų žan-dus, randa juriskuose sluogsnuose ir Euro-poj; isz dabar gyvuojančių jiems giminingi yra tik ant Australijos sauszemio. Pietini Amerika yra wēl kitas kraštas, kuriame kaipi muzejųje užsiliko žvėrų tipai giminingi kitur seniai isnykusiems.

Mokslinciai, tirinėdami šiadien gyvuojan-cius žvėris ir isnykusius nuo žemės paviršiaus persitikirina, kad terp tulų žvėrų organų yra susirsimas, kuris palengvina mokslinciams isz nepilnų liekanų spręsti ne tik apie isnyku-sių žvėrų pavidalą, bet ir apie skyrų, prie kurio gyvuolys priguli. Teip, pavyksian, wisi atrajojanti turi dwigubas nagas ir jie yra wienaitiniais turinčiais ragus ant kaktos, nėjoki kiti sutvėrimai ragų ne turi. Apart to užtemyjo, kad terp nagų ir ragų yra tulas susirsimas: tik tie gyvuoliai, kurie turi wieną arba dvi porų ragų, turi teipogi wieną arba dvi porų ragų ant kaktos; tie gi, kurie turi po tris nagus, jeigu turi ragus, tai turi wieną arba du ragų, bet wienas buwo už kito, o ne wienas sale kito, poroj; ta matyti ant wienragio inaiško rinocero ir ant dwiragio afrikoniško. Yra teipogi tulas susirsimas terp dantų ir kitų sanarių. Kodėl teip yra, ant to negali-ma atsakyti, priezastys to dar ir mokslin-ciams nežinomos.

Trečiailiniuose sluogsnuose šiaurinėj Amerikoje užliko liekanas sutvėrimo gimini-go palaeotherium, kuriam mokslinciai davę wardą Palaeosyops (isz greikiško kalbos: pala-ios reiškia senoviską, sus—kiaulė ir ops—veidas) pramintas teip dėl panašumo jo snu-čio i kiaulės snukį. Is kitų kuno dalių jis buwo panašus i tapyrą, su laiba uodega ir trumpu kaklu; jis turėjo ir triubą, bet ilges-nę negu palaeotherium.

Palaeosyops. Anthracotherium.

Skeletas šito sutvėrimo yra Philadel-phies gamtos mokslų muzejųje; kitas gi yra muzejųje Yale kolegijos. Pirmutines lieka-nas šito sutvėrimo rado Wyominge 1870m. Vėliaus profesorius Osborn rado daugias liekanų šitų žingėdžių sutvėrimų, kurie pri-guli kelioms atmainoms, kaip antai Palaeo-syops borealis ir Palaeosyops major. Visos liekanos surastos eoceno sluogsnuose.

Skeletas Palaeosyops.

Tuose jau eoceno sluogsnuose, lygiai Amerikoje kaip ir Europoj randa liekanas kito žingėdžaus sutvėrimo isz tulų ypatybų panašus i šlapį arba slonį. Šitam sutvėri-mui mokslinciai davę wardą Coryphodon (isz greikiško: korufis reiškia šukas ir odons—dan-tis). Pilną skeletą isz atskyrų ne wienoje wietoje surastų kaulų sudėjo garsus ameriko-niszkas mokslincius Marsh. Pirmiausiai lie-kanas šito sutvėrimo užliko 1846m., bet ne Amerikoje tik Anglijoj sluogsnuose Londono molio, bet kad jos ne buwo pilnos, tai mokslinciai Owenui sunku buwo nuspręsti, prie kokio skyriaus tą sutvėrimą priskaityti: truko mat dantų, o tie, kaip žinote, yra wienos isz svarbiausių kuno dalių; bet kada, kasdami šulinį netoli Londono, iskasė iltis, profesorius Owen galutinai nusprendė, kad tas sutvėri-mas priguli prie atrajojančių.

(Toliaus bns.)

